

یک مطالعه مروری کوتاه بر روی روایی، کیفیت و اثر بخشی واکسن های کاندید در کنترل بیماری کووید-۱۹

Hedyeh Maghareh Abed¹, Pardis Piri Dizaji², Hamed Hekmatnezhad³, Hoda Sabati⁴, Donya Zare^{5,*}

¹Department of Biochemistry, Faculty of Advanced Science and Technology, Tehran Medical Science, Islamic Azad University, Tehran, Iran

²Department of Biology, Faculty of Basic Sciences, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran

³Department of Basic Sciences, Sari Agricultural Sciences and Natural Resources University, Sari, Iran

⁴Biotechnology and Biological Science Research Center, Faculty of Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Iran

⁵Department of Microbiology, School of Medicine, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

چکیده

تعداد کمی فکر می کردند که در این قرن، ویروس جدید کرونا به نام SARS-CoV-2 باعث کشته شدن بسیاری از افراد در سراسر جهان، فلج شدن اقتصاد و درمانده شدن کادر درمانی خواهد شد. سندرم حاد تنفسی حاد کرونا ویروس ۲ (SARS-CoV-2)، ویروسی که اولین بار در ووهان چین ظاهر شد و به سرعت در سراسر جهان پخش شد و قرنطینه های سخت نیز مانع از شیوع شدید آن در سراسر جهان نشدند. داروهای ضد ویروس به اندازه کافی برای همه موثر نیستند. میزان مرگ و میر در جهان هنوز قابل توجه است. تنها چیزی که مردم جهان را امیدوار می کند، امید به واکسیناسیون است، بنابراین با تولید واکسن در کمترین زمان، علم بار دیگر بشریت را نجات داده است. بنابراین، از همان ابتدا، شرکت های دارویی شروع به تولید واکسن های ایمن کردند. در حال حاضر، بیش از ۲۰۰ نوع واکسن در سراسر جهان مراحل مختلف تولید را طی می کنند و حدود ۳۰ واکسن وارد مرحله آزمایش بالینی شده اند که از این تعداد ۹ واکسن وارد فاز ۱ تا ۳ آزمایشات بالینی شده اند. واکسن های مبتنی بر DNA و RNA برای اولین بار درحالی ساخته شده اند که قبل از بیماری ویروس کرونا (COVID-19) مجوز استفاده را دریافت نکرده بودند. انواع دیگر واکسن ها، از جمله ناقلین ویروسی غیرقابل تکثیر و همچنین واکسن های غیرفعال، مراحل بالینی را طی می کنند. در حال حاضر ۹ واکسن رایج Moderna، Inovio Pharmaceuticals، AstraZeneca، BioNTech/Pfizer، Sinopharm/Sinovac، Gam-COVID-Vac (Sputnik V)، CanSino Biological، AstraZeneca، BioNTech/Pfizer، Sinopharm/Sinovac، Sinopharm/پکن و موسسات Sinovac در جهان وجود دارد. جهان. واکسیناسیون با واکسن Pfizer که توسط سازمان بهداشت جهانی (WHO) تأیید شده است، در بسیاری از کشورها در حال انجام است. WHO پیش بینی می کند که تا پایان سال ۲۰۲۱، یک میلیارد نفر در سراسر جهان توسط این شرکت واکسینه شوند.

کلیدواژه ها: کروناویروس سندرم حاد تنفسی-۲، کووید-۱۹، واکسن، فایزر، مدرنا، آسترازنکا

* Corresponding author:

Donya Zare, MSc
Department of Microbiology, School of Medicine,
Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran
Tel/Fax: +98 912 756 0121
Email: d.zare96@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-7827-5600>

Received: January, 21, 2021

Accepted: February, 09, 2021